સાંદીપનિ - વાલ્મીકી - વેદવ્યાસ - અત્રિ - વશિષ્ટ- વિશ્વામિત્ર શાળા વિકાસ સંકુલ, મહેસાણા

તારીખ : ૧૮/૦૪/૨૦૨૪ **વાર્ષિક પરીક્ષા - ૨૦૨૪** કુલ ગુણ : ૮૦

વાર : ગુરૂવાર ધોરણ : ૧૧ વિષય : અર્થશાસ્ત્ર સમય : ૩ કલાક

સૂચના : (1) બધા જ વિભાગ તથા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. (2) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નોના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
(3) પ્રશ્નપત્ર ધ્યાનથી વાંચી નિયત સમયમાં પૂર્ણ કરો. (4) પ્રશ્નપત્રમાં ક્યાંય પણ જવાબ કે નિશાની કરવી નહીં.

વિભાગ - A

★ **નીચેના આપેલા 1 થી 10 વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** 10

(1) અર્થશાસ્ત્રને વાસ્તવવાદી વિજ્ઞાન તરીકે રજૂ કરનાર અર્થશાસ્ત્રી....
(A) એડમસ્મિથ (B) સેમ્યુઅલસન (C) માર્શલ (D) રોબિન્સ

(2) વસ્તુ કે સેવાના બદલામાં ચુકવાતા નાણાંકીય એકમનું પ્રમાણ એટલે....
(A) મૂલ્ય (B) વિનિમય (C) કિંમત (D) સંપત્તિ

(3) કિંમત ઘટાડાને કારણે પુરવઠામાં થતા ફેરફારને શું કહેવાય ?
(A) વધારો (B) વિસ્તરણ (C) સંકોચન (D) ઘટાડો

(4) સ્થિરખર્ચ રેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે ?
(A) ઋણઢાળ (B) ધનઢાળ (C) X ધરીને સમાંતર (D) Y ધરીને સમાંતર

(5) કયા ખર્ચને ઉત્પાદન સાથે સીધો સંબંધ છે ?
(A) સ્થિર ખર્ચ (B) અસ્થિર ખર્ચ (C) સરેરાશ ખર્ચ (D) સીમાંત ખર્ચ

(6) ભારતમાં કેવા પ્રકારની બેકારી જોવા મળે છે ?
(A) ચક્રિય (B) માળખાગત (C) નિરપેક્ષ (D) સાપેક્ષ

(7) નીચેનામાંથી કઈ રાષ્ટ્રીય આવકની માપનની પધ્ધતિ નથી ?
(A) ઉત્પાદનની પધ્ધતિ (B) આવકની પધ્ધતિ
(C) વેચાણની પધ્ધતિ (D) ખર્ચની પધ્ધતિ

(8) નાણાંકીય ખર્ચના ઘટકોની સંખ્યા કેટલી છે ?
(A) 4 (B) 2 (C) 1 (D) 10

(9) શિક્ષણ એ કોની જવાબદારી છે ?
(A) કેન્દ્ર સરકારની (B) રાજ્ય સરકારની (C) સ્થાનિક સરકારની (D) સંયુક્ત જવાબદારી

(10) અસમતોલ અંદાજપત્રની ભલામણ કોણે કરી હતી ?
(A) એડમસ્મિથે (B) માર્શલે (C) કેઈન્સે (D) સેમ્યુલસને

વિભાગ - B

★ **નીચેના 11 થી 20 પ્રશ્નોના એક વાક્ય માં જવાબ આપો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)** 10

(11) આર્થિક માહિતીની રજૂઆત કઈ ત્રણ રીતે કરી શકાય ?
(12) કઈ સંપત્તિ વ્યક્તિગત સંપત્તિ ગણાય છે ?
(13) માંગમાં વધારો - ઘટાડો ક્યારે શક્ય બને ?
(14) વૈકલ્પિક ખર્ચ એટલે શું ?
(15) કિંમત સ્વીકારનાર એટલે શું ?
(16) કયા બજારમાં પેઢીઓનો પ્રવેશ પ્રતિબંધિત હોય છે ?
(17) ભારતમાં બેન્કની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
(18) અલિપ્ત અર્થતંત્ર કોને કહેવાય ?
(19) માથાદીઠ આવક જાણવાનું સૂત્ર આપો.
(20) સામાન્ય રીતે સંસદમાં અંદાજપત્ર કોણ રજૂ કરે છે ?

Master Classes Chirag Prajapati 9824119446

વિભાગ - C

★ નીચેના 21થી 28 પ્રશ્નો ટુંકમાં જવાબ આપો. (પ્રત્યેકનો 2 ગુણ) 16

(21) જમીનનો અર્થ આપી, જમીનના લક્ષણો જણાવો.

(22) ગીફન વસ્તુ એટલે શું ?

(23) પુરવઠા રેખાનો ઢાળ ધન હોય છે - કારણ આપી સમજાવો.

(24) પુરવઠાને અસર કરતા પરીબળો જણાવો.

(25) "લાંબાગાળે બધા જ ખર્ચાઓ અસ્થિર બની જાય છે." સમજાવો.

અથવા

(25) સમયનો ટૂંકાં ગાળો એટલે શું ?

(26) કિંમત ભેદ્‌ભાવનો અર્થ સમજાવો.

અથવા

(26) પરસ્પર અવલંબનનો અર્થ આપો.

(27) વિમૂડીકરણનો અર્થ આપી તેના પ્રકાર જણાવો.

(28) આર્થિક સુધારાનો અર્થ આપી આર્થિક સુધારાના પાંસા જણાવો.

વિભાગ - D

★ નીચે 29 થી 36 પ્રશ્નો મુદ્દાસર જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ) 24

(29) અર્થશાસ્ત્રમાં આંકડાકીય માહિતીનું મહત્ત્વ સમજાવો.

(30) વ્યપારચક્રની વ્યાખ્યા આપી વ્યાપારચક્રના તબક્કાઓ જણાવો.

અથવા

(30) કિંમત અને મૂલ્યનો અર્થ આપો.

(31) પુરવઠામાં વિસ્તરણ - સંકોચન આકૃતિ સહિત સમજાવો.

(32) સ્થિર ખર્ચનો અર્થ આપી આકૃતિ દ્વારા સમજૂતી આપો.

(33) પૂર્ણ હરીફાઈ અને ઈજારા વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

(34) આર્થિક સુધારાના ઉદ્દેશો જણાવો.

અથવા

(34) પ્રત્યક્ષ વિદેશી મૂડીરોકાણનો અર્થ આપી તેનું સ્વરૂપ રજૂ કરો.

(35) રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરીમાં ઉદ્દભવતી સમસ્યાઓનો પરીચય આપો.

(36) ટૂંકનોંધ લખો : એકાત્મ માનવવાદ

વિભાગ -E

★ નીચેના 37 થી 40 પ્રશ્નોનાં સવિસ્તાર ઉત્તર લખો લખો. (પ્રત્યેકના 5 ગુણ) 20

(37) માંગનો નિયમ અનુસૂચિ અને આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

અથવા

(37) માંગને અસર કરતાં પરિબળો સમજાવો.

(38) વિકાસમાન ભારતીય અર્થતંત્રનાં લક્ષણો સમજાવો.

(39) અંદાજપત્રનો અર્થ આપી અંદાજપત્રની ખાદ્યના પ્રકારો સમજાવો.

(40) ગાંધીજીનીએ રજૂ કરેલ ટ્રસ્ટીશીપ (વાલીપણા)નો સિધ્ધાંત વિગતવાર સમજાવો.

અથવા

(40) રાજકોષ અને કરનીતિ અંગેના કૌટિલ્યના વિચારો વિગતે સમજાવો.

●●●●●

Master Classes Chirag Prajapati 98241 49446